Piramis MLM

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2014. április 3.(*)

„2005/29/EK irányelv – Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok – Piramiselvre épülő eladásösztönző rendszer – A jutalomszerzés érdekében a fogyasztók által esetlegesen fizetett díj jelentősége – A »díj« fogalmának értelmezése”

A C-515/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (litván legfelsőbb közigazgatási bíróság) a Bírósághoz 2012. november 14-én érkezett, 2012. október 29-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **„4finance” UAB**

és

a **Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba,**

a **Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot (előadó) és A. Arabadjiev bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a „4finance” UAB képviseletében G. Velička vezérigazgató,

– a litván kormány képviseletében R. Janeckaitė, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek és S. Šindelková, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Gentili avvocato dello Stato,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna és M. Szpunar, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében A. Steiblytė és M. van Beek, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2013. december 19-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”) (HL L 149., 22. o.) I. melléklete 14. pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a „4finance” UAB (a továbbiakban: 4finance) és a Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba (nemzeti fogyasztóvédelmi hivatal), valamint a Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos (a pénzügyminisztériumhoz tartozó nemzeti adófelügyelet) között az e vállalkozásra a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmáról szóló litván törvény megsértése miatt kiszabott bírság tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2005/29 irányelv (8), (9), (11) és (17) preambulumbekezdése kimondja:

„(8) Ez az irányelv közvetlenül védi a fogyasztó gazdasági érdekeit az üzleti vállalkozásoknak a fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlataitól. […]

(9) Ez az irányelv nem érinti a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat károsultjai által indított egyéni kereseteket. […] A pénzügyi szolgáltatások és az ingatlantulajdon – összetettségüknél fogva és a bennük rejlő komoly kockázatok miatt – részletes előírásokat tesznek szükségessé, beleértve a kereskedőkre vonatkozó pozitív kötelezettségeket. Ezért a pénzügyi szolgáltatások és az ingatlantulajdon területén ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon jogát, hogy a fogyasztóik gazdasági érdekeinek védelmében meghaladják ezen irányelv rendelkezéseit. […]

[...]

(11) Az ezen irányelv révén a nemzeti rendelkezések közelítésében elért nagymértékű konvergencia megteremti a fogyasztóvédelem egységesen magas szintjét. Ez az irányelv létrehozza a fogyasztók gazdasági magatartását torzító tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok egységes, általános tilalmát. Egyúttal szabályokat határoz meg a közösségi szinten jelenleg nem szabályozott agresszív kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozóan is.

[...]

(17) A fokozottabb jogbiztonság érdekében kívánatos meghatározni azokat a kereskedelmi gyakorlatokat, amelyek minden körülmény között tisztességtelenek. Ezért az I. melléklet minden ilyen gyakorlatot tartalmaz. Kizárólag ezek azok a kereskedelmi gyakorlatok, amelyeket az 5–9. cikk rendelkezései szerint történő eseti vizsgálat nélkül is tisztességtelennek kell tekinteni [helyesen: Kizárólag ezeket a kereskedelmi gyakorlatokat lehet az 5–9. cikk rendelkezései szerint történő eseti vizsgálat nélkül is tisztességtelennek tekinteni]. A felsorolás csak ezen irányelv felülvizsgálata révén módosítható.”

4 A 2005/29 irányelv 1. cikke ekként rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek az a célja, hogy hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez, valamint hogy a fogyasztók gazdasági érdekeit sértő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási tagállami rendelkezések közelítése révén magas szintű fogyasztóvédelmet valósítson meg.”

5 Ezen irányelv 2. cikkének d) pontja előírja:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

d) »az üzleti vállalkozásoknak a fogyasztókkal szemben folytatott kereskedelmi gyakorlatai« (a továbbiakban: kereskedelmi gyakorlatok): a kereskedő által kifejtett tevékenység, mulasztás, magatartási forma vagy megjelenítési mód, illetve kereskedelmi kommunikáció – beleértve a reklámot és a marketinget is –, amely közvetlen kapcsolatban áll valamely terméknek a fogyasztó részére történő eladásösztönzésével, értékesítésével vagy szolgáltatásával;

[...]”

6 Ugyanezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a szövege a következő:

„Ezt az irányelvet az üzleti vállalkozásoknak a termékhez kapcsolódó kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően és azt követően, valamint a lebonyolítás során, a fogyasztókkal szemben folytatott, az 5. cikkben meghatározott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatára kell alkalmazni.”

7 A 2005/29 irányelv 5. cikke a következőképpen szól:

„(1) Tilos tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat alkalmazni.

(2) A kereskedelmi gyakorlat tisztességtelen, amennyiben:

a) ellentétes a szakmai gondosság követelményeivel,

és

b) a termékkel kapcsolatban jelentősen torzítja vagy torzíthatja azon átlagfogyasztó gazdasági magatartását, akihez eljut vagy aki a címzettje, illetve – amennyiben a kereskedelmi gyakorlat egy bizonyos fogyasztói csoportra irányul – a csoport átlagtagjának a gazdasági magatartását.

[…]

(4) Különösen tisztességtelen [helyesen: Tisztességtelen különösen] az a kereskedelmi gyakorlat, amely:

a) a 6. és 7. cikkben meghatározott módon megtévesztő,

vagy

b) a 8. és 9. cikkben meghatározott módon agresszív.

(5) Az I. melléklet tartalmazza azoknak a kereskedelmi gyakorlatoknak a felsorolását, amelyek minden körülmények között megtévesztőnek minősülnek. Ugyanezt a felsorolást kell alkalmazni minden tagállamban, és a felsorolás csak ezen irányelv felülvizsgálata révén módosítható.”

8 A 2005/29 irányelvnek a „Minden körülmények között tisztességtelennek minősülő kereskedelmi gyakorlatok” című I. melléklete a 14. pontjában a következőképpen rendelkezik:

„Piramiselvre épülő olyan eladásösztönző rendszer létrehozása, működtetése, vagy támogatása, amelyben a fogyasztó annak lehetőségével számol, hogy jövedelemre tesz szert [helyesen: amelyben a fogyasztó díjat fizet annak fejében, hogy olyan jutalmat szerezhet], amely elsősorban más játékosoknak a rendszerbe való belépéséből ered, nem pedig a termékek eladásából, illetve fogyasztásából.”

A litván jog

9 A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmáról szóló törvénynek az alapügy tényállására alkalmazandó változata szerinti 7. cikkének 22. pontja a következőképpen rendelkezik:

„A kereskedelmi gyakorlat megtévesztőnek, ezáltal tisztességtelennek tekintendő, amennyiben piramiselvre épülő olyan eladásösztönző rendszer létrehozásában, működtetésében vagy támogatásában áll, amelyben a fogyasztó annak lehetőségével számol, hogy jövedelemre tesz szert, amely elsősorban más játékosoknak a rendszerbe való belépéséből ered, nem pedig a termékek eladásából, illetve fogyasztásából.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10 Az alapügy felperese, a 4finance, olyan vállalkozás, amely távollévőknek nyújt rövid időn belül kisösszegű hiteleket. A Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba a 2011. július 28-i határozatával 8000 litván litas (LTL) összegű bírságot szabott ki vele szemben a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmáról szóló törvény 7. cikke 22. pontjának megsértése miatt. Ebből a határozatból kitűnik, hogy a 4finance 2010. október 26. és 2011. február 15. között reklámkampányt folytatott, amellyel „olyan piramiselvre épülő eladásösztönző rendszert hozott létre, amely a fogyasztók számára lehetővé tette, hogy olyan jövedelemre tegyenek szert, amely elsősorban más fogyasztóknak a rendszerbe való beléptetéséből ered, nem pedig a termékek eladásából vagy fogyasztásából”.

11 Az említett határozatot a Vilniaus apygardos administracinis teismas (vilniusi regionális közigazgatási bíróság) 2011. október 25-i ítélete helybenhagyta, a 4finance pedig ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismashoz (litván legfelsőbb közigazgatási bíróság).

12 A 4finance-nek felrótt tényeket illetően a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy ez a vállalkozás minden új ügyfélnek 20 LTL összegű jutalmat ajánlott fel minden egyes további ügyfél beléptetéséért. Ahhoz, hogy a 4finance ügyfele legyen, az új ügyfélnek a 4finance weboldalán történő regisztráció során 0,01 LTL összegű regisztrációs díjat kellett fizetnie.

13 A kérdést előterjesztő bíróság számára pontosan ebben az összefüggésben merül fel a kérdés, elsősorban a 2005/29 irányelv I. melléklete 14. pontjának értelmezésével, valamint a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmáról szóló törvény 7. cikke 22. pontjának e rendelkezéssel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban. E tekintetben kifejti, hogy a litván törvény e rendelkezése, bár hű marad az irányelv német és litván nyelvi változatához, nem áll összhangban ennek más nyelvi változataival, így például a spanyol, a francia és a lengyel nyelvi változattal. Ez utóbbiak ugyanis az említett 14. pontban azt foglalják magukban, hogy „a fogyasztó díjat fizet annak fejében, hogy olyan jutalmat szerezhet, amely elsősorban más játékosoknak a belépéséből ered”. Márpedig ugyanezen rendelkezés német és litván nyelvi változata nem tartalmazza a fogyasztó által fizetendő díjra vonatkozó feltételt.

14 Másodsorban, amennyiben a Bíróság azt az álláspontot képviseli, hogy a fogyasztó által fizetett díj elengedhetetlen feltétele annak, hogy valamely eladásösztönző rendszer a 2005/29 irányelv értelmében vett piramiselvre épülő eladásösztönző rendszernek minősüljön, a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróságot a „díj” fogalmának értelmezéséről kérdezi. Véleménye szerint lényeges egyrészt az, hogy minden kifizetett összeg, bármilyen csekély legyen is az, díjnak tekinthető-e, másrészt pedig az, hogy egy szimbolikus összeg befizetése, mint az alapügyben is, elegendő-e ahhoz, hogy a rendszer tilalomba ütközzön. E tekintetben kifejti, hogy az új ügyfél által a 4finance számlájára átutalt 0,01 LTL összeg a gyakorlatilag átutalható legalacsonyabb összegnek számít, hogy az átutalás csupán az adott fogyasztó azonosítását szolgálja a hitelszerződés megkötésének lehetővé tétele érdekében, és hogy az így befizetett díjak az eladásösztönző mechanizmus útján kifizetett jutalmakat csupán igen csekély mértékben fedezték.

15 E megfontolások fényében a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatalra a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

1) A […] 2005/29 irányelv I. mellékletének 14. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a piramiselvre épülő eladásösztönző rendszer létrehozása, működtetése vagy támogatása csak

akkor minősül minden körülmény között megtévesztő kereskedelmi gyakorlatnak, ha a fogyasztónak részvételi díjat kell fizetnie azért, hogy az elsősorban más fogyasztóknak a rendszerbe való beléptetéséért, nem pedig a termékek eladásáért vagy fogyasztásáért járó jutalomban részesülhessen?

2) Ha szükséges, hogy a fogyasztó a jutalomszerzési jogosultságért részvételi díjat fizessen, a fogyasztó által azért a lehetőségért fizetett részvételi díj összege, hogy az elsősorban más fogyasztóknak a rendszerbe való beléptetéséért, nem pedig a termékek eladásáért vagy fogyasztásáért járó jutalomban részesüljön, hatással van-e arra, hogy a piramiselvre épülő eladásösztönző rendszer a [2005/29] irányelv I. mellékletének 14. pontja értelmében megtévesztő kereskedelmi gyakorlatnak minősül? A fogyasztók által befizetett részvételi díjakat, amelyek összege pusztán szimbolikus, és a fogyasztók azonosításának lehetővé tételét szolgálják, lehet-e azért a lehetőségért fizetett részvételi díjnak tekinteni, hogy a fogyasztó jutalomra tegyen szert az irányelv I. mellékletének 14. pontja értelmében?

3) Az [2005/29] irányelv I. mellékletének 14. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy ahhoz, hogy a piramiselvre épülő eladásösztönző rendszer megtévesztő kereskedelmi gyakorlatnak minősüljön, egyedül az számít, hogy a már regisztrált fogyasztónak elsősorban más fogyasztóknak a rendszerbe való beléptetéséért, nem pedig a termékek eladásáért, illetve fogyasztásáért fizessenek, vagy az is jelentőséggel bír, hogy milyen mértékben finanszírozzák az új tagok által befizetett díjakból a rendszer tagjainak az új fogyasztók beléptetéséért kifizetett összegeket? A jelen ügyben a piramiselvre épülő eladásösztönző rendszer már regisztrált tagjainak kifizetett összeget teljesen vagy jelentős részben az e rendszerbe újonnan belépő tagok által befizetett díjakból kell-e finanszírozni?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

16 A kérdést előterjesztő bíróság az együttesen megvizsgálandó kérdéseivel arra vár választ a Bíróságtól, hogy valamely kereskedelmi eladásösztönző rendszer milyen feltételek mellett tekinthető a 2005/29 irányelv I. mellékletének 14. pontja értelmében vett „piramiselvre épülő eladásösztönző rendszernek”, következésképpen minden körülmények között tiltottnak.

17 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmáról szóló törvény 7. cikkének 22. pontja hűen átveszi a 2005/29 irányelv I. melléklete 14. pontjának német és litván nyelvi változatát. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság szerint ez utóbbi rendelkezés számos más nyelvi változatban a piramiselvre épülő eladásösztönző rendszer tiltott jellegéhez egy további feltételt fogalmaz meg, amely szerint „a fogyasztó díjat fizet” annak érdekében, hogy a rendszer előnyeiben részesülhessen. Ez a bíróság azt kérdezi a Bíróságtól, hogy ugyanezen 14. pont megköveteli-e azt, hogy a fogyasztónak ilyen díjat kelljen fizetnie. Igenlő válasz esetén azt szeretné tudni, hogy az említett 14. pont értelmében minden összeg – függetlenül a mértékétől – díjnak minősül-e.

18 Végül a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróságtól arra vár választ, hogy a piramiselvre épülő eladásösztönző rendszer minősítéséhez szükséges-e annak bizonyítása, hogy a fogyasztó által megszerezhető jutalmat részben vagy nagyrészt a más fogyasztók által később befizetett díjakból finanszírozzák-e.

19 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően az uniós jogi aktus egységes alkalmazása, és ennélfogva egységes értelmezése érdekében az nem vizsgálható elszigetelten valamelyik nyelvi változatában, hanem mind alkotójának tényleges szándéka, mind pedig az általa követett cél alapján kell értelmezni, figyelembe véve többek között az összes nyelvi változatot (lásd az Internetportal und Marketing ítélet, C-569/08, EU:C:2010:311, 35. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

20 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a piramis-elvre épülő eladásösztönző rendszerek tilalma a 2005/29 irányelv I. melléklete 14. pontjának minden nyelvi változatában három közös feltételen nyugszik. Először is az ilyen eladásösztönzés azon az ígéreten alapul, hogy a fogyasztó gazdasági előnyre tehet szert. Továbbá ezen ígéret beváltása további fogyasztók rendszerbe való beléptetésétől függ. Végül, a fogyasztóknak ígért jutalom finanszírozását lehetővé tevő bevételek többsége nem tényleges gazdasági tevékenységből származik.

21 Nem vitatott ugyanis, hogy a fogyasztóknak ígért jutalom finanszírozásához elegendő bevételt biztosító tényleges gazdasági tevékenység hiányában az ilyen eladásösztönző rendszer szükségszerűen a résztvevők gazdasági hozzájárulásán nyugszik, hiszen az e rendszerbe újonnan belépők azon lehetősége, hogy jutalmat kapjanak, főként a további belépők által fizetett díjaktól függ.

22 Ez a rendszer csak „piramiselven alapuló” lehet, abban az értelemben, hogy a fenntarthatósághoz az szükséges, hogy egyre több új résztvevő csatlakozzon a már meglévő tagoknak fizetendő jutalmak finanszírozása érdekében. Azt is jelenti továbbá, hogy a legutóbb csatlakozók a díj után kevesebb eséllyel kaphatnak jutalmat. Ez a rendszer nem tartható fenn, ha a belépők számának növekedése – amelynek a rendszer fennmaradása érdekében elméletileg a végtelen felé kell tartania – már nem elegendő ahhoz, hogy a valamennyi résztvevőnek megígért jutalmat fedezze.

23 A fentiekből következik, hogy a 2005/29 irányelv I. mellékletének 14. pontja értelmében vett „piramiselvre épülő eladásösztönző rendszernek” minősülés elsősorban azt feltételezi, hogy az ilyen rendszerbe belépők pénzügyi hozzájárulást fizetnek.

24 Ezt az értelmezést alátámasztja a 2005/29 irányelv célja is, amely a (8) preambulumbekezdése értelmében „közvetlenül védi a fogyasztó gazdasági érdekeit az üzleti vállalkozásoknak a fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlataitól”, és amely az 1. cikke szerint „a fogyasztók gazdasági érdekeit sértő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási tagállami rendelkezések közelítése révén magas szintű fogyasztóvédelmet” biztosít (Köck-ítélet, C-206/11, EU:C:2013:14, 29. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Amint azt a főtanácsnok az indítványának 32. pontjában kifejtette, a fogyasztó pénzügyi hozzájárulása nélkül ezen irányelv értelmében vett védelemben részesítendő gazdasági magatartás meghatározása bizonytalan lenne.

25 Ezenkívül a 2005/29 irányelv I. melléklete 14. pontjának a legtöbb nyelvi változat szerinti megfogalmazása megerősíti, hogy a fogyasztó által fizetett díj az e rendelkezés értelmében vett piramiselvre épülő eladásösztönző rendszer alkotóeleme.

26 Ami azt a kérdést illeti, hogy az eladásösztönző rendszerbe belépő által kifizetett bármely összeget – a mértékétől függetlenül – a 2005/29 irányelv I. mellékletének 14. pontja értelmében vett díjnak kell-e tekinteni, meg kell jegyezni, hogy ez a rendelkezés a fogyasztó

pénzügyi hozzájárulásának tényére utaló nyelvi változatokban semmiféle minimumösszeget nem határoz meg (lásd analógia útján a Purely Creative és társai ítélet, C-428/11, EU:C:2012:651, 30. pontját). Ezenkívül az ugyanezen irányelv (17) preambulumbekezdésében meghatározott, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok meghatározásával elérendő fokozottabb jogbiztonság célkitűzése nem valósul meg, ha a tagállamok határozhatják meg, hogy mely összegek tekinthetők pénzügyi hozzájárulásnak. Következésképpen a fogyasztó által fizetett díj fogalma a részéről teljesített bármely pénzügyi hozzájárulást magában foglal, annak összegétől függetlenül.

27 Másodsorban, a jelen ítélet 20–22. pontjából szükségképpen az következik, hogy a 2005/29 irányelv I. mellékletének 14. pontja értelmében vett „piramiselvre épülő eladásösztönző rendszernek” minősüléshez az szükséges, hogy összefüggés álljon fenn az újonnan belépők által fizetett díjak és a már meglévő tagoknak kifizetett jutalom között.

28 Ezt az értelmezést alátámasztja a 2005/29 irányelv I. melléklete 14. pontjának a legtöbb nyelvi változat szerinti megfogalmazása, amelyből kitűnik, hogy a fogyasztó által megszerezhető jutalom finanszírozása „főként” vagy „elsődlegesen” a rendszerbe újonnan belépők által később fizetett díjaktól függ.

29 Ellentétben azzal, amit a litván kormány állít, a 2005/29 irányelv I. melléklete 14. pontjának ilyen értelmezése egyáltalán nem vonja kétségbe a magas szintű fogyasztóvédelem biztosításának célját.

30 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az említett irányelv 5. cikke értelmében tiltott gyakorlatok két csoportra oszthatók.

31 Egyrészt a 2005/29 irányelv I. melléklete tartalmazza azokat a kereskedelmi gyakorlatokat, amelyeket minden körülmények között tisztességtelennek kell tekinteni, és amelyek következésképpen az ezen irányelv 5–9. cikkének rendelkezései szerinti eseti vizsgálatot nem teszik szükségessé. Másrészt azokat a gyakorlatokat, amelyek nem szerepelnek ebben a mellékletben, az említett 5–9. cikkben megállapított kritériumok alapján történő eseti vizsgálatot követően tisztességtelennek lehet minősíteni (a Purely Creative és társai ítélet, EU:C:2012:651, 45. pontja, valamint a Köck-ítélet, EU:C:2013:14, 35. pontja).

32 Ebből következik, hogy csupán a fogyasztókra nézve leghátrányosabb kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozik az abszolút tilalom, a 2005/29 irányelv I. mellékletének hatálya alá nem tartozó gyakorlat mindazonáltal megtiltható, ha az eseti és konkrét vizsgálat az ugyanezen irányelv 5–9. cikke értelmében vett tisztességtelen jellegre enged következtetni.

33 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a 4finance által létrehozott eladásösztönző rendszer keretében a már meglévő tagoknak fizetett jutalmakat csupán igen csekély mértékben finanszírozták az újonnan belépőktől kért pénzügyi hozzájárulásból. Úgy tűnik, hogy az ilyen rendszerben a jelen ítélet 27. pontjában kifejtett második feltétel nem teljesül. Amennyiben ez így van – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, erre a rendszerre nem vonatkozhat a 2005/29 irányelv I. mellékletének 14. pontja alapján tilalom.

34 A fenti megfontolások összességére tekintettel a feltett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2005/29 irányelv I. mellékletének 14. pontját úgy kell értelmezni, hogy a piramiselvre épülő eladásösztönző rendszer csakis akkor minősül minden körülmények között

tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak, ha ez a rendszer a fogyasztótól pénzügyi hozzájárulást követel meg – bármely legyen is annak összege – annak fejében, hogy olyan jutalmat szerezhet, amely elsősorban más fogyasztóknak a rendszerbe való belépéséből ered, nem pedig a termékek eladásából, illetve fogyasztásából.

A költségekről

35 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”) I. mellékletének 14. pontját úgy kell értelmezni, hogy a piramiselvre épülő eladásösztönző rendszer csakis akkor minősül minden körülmények között tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak, ha ez a rendszer a fogyasztótól pénzügyi hozzájárulást követel meg – bármely legyen is annak összege – annak fejében, hogy az olyan jutalmat szerezhet, amely elsősorban más fogyasztóknak a rendszerbe való belépéséből ered, nem pedig a termékek eladásából, illetve fogyasztásából.

Aláírások

---

* Az eljárás nyelve: litván.